



משרד החינוך  
מינהל החינוך הדתי מינהל חברה ונוער

# הקהל למען ציון 2

## לאור חזון החמ"ד

נוער מוביל  
תהליכים  
חברתיים וערכיים  
התשע"ו

הקהל למען ציון 2 לאור חזון החמ"ד, התשע"ו

### "דע את עצמך" בין אדם לעצמו ובין אדם לאלוקיו

"זהות" היא מושג מתפתח ומשתנה בכל שלבי החיים. הזהות מורכבת מאוסף של תפיסות, אמונות ומחשבות של היחיד ביחס לעצמו וביחס לסביבתו. להולדתו של אדם במציאות מסוימת (משפחה, מקום, חברה, תרבות), יש השפעה מכרעת על האופן שבו הוא תופס את עצמו. זהות ציונית-דתית מהווה מציאות שלמה וכוללת של תפיסות, מחשבות, אמונות ומעשים. טיפוח זהות ציונית-דתית הינה לב ליבו של המעשה החינוכי בבתי החינוך של החמ"ד.

### "ואהבת לרעך כמוך" בין אדם לזולתו

אמר רבי עקיבא: "ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול בתורה", אחד מערכי היסוד של עם ישראל הנו אהבת הרע. כאנשי חינוך עלינו לקדם ולעודד ביטויי רעות, ערבות, אכפתיות, נתינה ואהבת חנימם ביננו לבין עצמנו, ביננו לבין קהילתנו וביננו לבין כל חלקי עם ישראל. בחירתם של נציגי הקהל בנושא זה, מהווה המשך ישיר לפעילותם בנושא "הקהל למען ציון" הראשון, בו בחרו לעסוק בנושא יש"י - יחד שבטי ישראל.

### קליטת עלייה ויהדות התפוצות בין אדם לעמו

חיזוק הקשר ביננו לבין יהדות התפוצות, לצד חיזוק ושיפור הקשר בין ישראלים ילידי הארץ לבין ישראלים עולים מארבע כנפות תבל, הנו נשמת אפו של העם היהודי היושב בציון. הציונות, תושבי מדינת ישראל וממשלת ישראל מעולם לא אבדו תקווה לזכות לראות "בשוב ה' את שיבת ציון" של כל נדחי ישראל, יחד עם זאת יש להכיר בקשיי העולים, להושיט להם יד, ובה בעת לפעול ללא לאות לחיזוק הקשר עם קהילות ישראל בתפוצות.

### "ארץ חמדה" בין אדם לארצו ולמדינתו

"המדינה היא גילוי חסד אלוקי, כראשית פעמי הגאולה השלמה, ומכאן שאסור לנו להסתכל בשוויון נפש בכל המתרחש בה..." (הרב שאול ישראל). כמחנכים חובה עלינו לטפח לחזק את הקשר ביננו לבין ארץ חמדה שניתנה לנו, וחלילה לנו מלהתייחס אל החיים במדינה ריבונית צומחת ופורחת כדבר המובן מאליו.



משרד החינוך  
מינהל החינוך הדתי

# הקהל למען ציון 2

לאור חזון החמ"ד

בעזרת צור ישראל וגאלו  
שב העם היהודי לארץ ישראל  
והקים בה את ביתו הלאומי,  
ובכלל זה את מוסדות המדינה,  
משרד החינוך ואגפיו.

# החזון החמ"ד

## החינוך הממלכתי-דתי

**בין אדם  
לאלוקיו:**  
חינוך לאמונה  
בקב"ה, לאהבת ה',  
לידת שמים  
ולחיי תורה  
ומצוות.

**בין אדם  
לעמו:**  
חינוך לאהבת  
כלל ישראל,  
מתוך אחריות  
אישית  
ומעורבות  
חברתית.

**בין אדם  
לארצו ולמדינתו:**  
חינוך לאהבת הארץ,  
להכרה בערכה הרוחני,  
הלאומי וההיסטורי של מדינת ישראל,  
לאחריות לעתיד המדינה  
ולנוכחות למעול למענה.

**בין אדם לזולתו:**  
חינוך להכרת מעלת האדם, הנבוא בצלם  
אלוקים, ולדבקות בכלל הגדול של 'ואהבת  
לרעך כמוך' ובמצוות הנובעות ממנו.

**בין אדם  
לעצמו:**  
חינוך  
למידות  
טובות ושייפה  
לצמיחה  
מתמדת  
ולמצוינות בכל  
תחומי החיים.

מינהל החינוך הדתי על ראשיו, מחנכיו, מנהליו,  
מפקחיו וחברי מועצת החמ"ד, מחויבים לחינוך ילדי  
ישראל לידאת שמים ולחיי תורה ומצוות באהבה.  
אנו פועלים כדי להתקרב ולקרב אל אבינו שבשמים -  
מתוך אמונה עמוקה והשקפת עולם מגובשת ושקולה,  
מתוך מחויבות לחינוך כשליחות לכלל ישראל, מתוך  
שאיפה לשותפות ביצירת חברת מופת ומתוך מחויבות  
לתורה ולהלכה.

**בתי החינוך של החמ"ד** הם כמשפחה עבור כל הבאים  
בשעריהם: תלמידים, הורים, מורים ומנהלים - **בית חינוך כמשפחה.**

**בתי החינוך של החמ"ד** הם בתים של תורה, של יראת שמים ואהבת ה' ושל מידות טובות ודרך ארץ.  
**בתי החינוך של החמ"ד** מעודדים טיפוח זהות אישית ציונית-דתית חברתית-אזרחית.  
**בתי חינוך של החמ"ד** מלמדים באהבה ומחזקים את רוח האדם.  
**בתי החינוך של החמ"ד** מקדמים למידה משמעותית, חדוות הדעת ומצוינות.

עריכה: אפרת עמנואל, מיכל דה-האן  
צוות היגוי: מיכל דה-האן, אפרת עמנואל, זוהרה פלורסהיים, שושי שפיגל, חגית לזר, רותי  
פרקש וצוות חינוך חברתי-ערכי יסודי ועל-יסודי.  
כתיבה: אפרת עמנואל, פנינה בולקה, ראומה הררי, אדווה זיידמן, מוריה שטרן  
עריכה לשונית: תהילה דוד  
הפקה: אתי אורלב, בת-שבע סיאני, מינהל החינוך הדתי  
עיצוב גרפי: סיגל גד - מדיה, פרסום והפקות  
דפוס: סקורפיו שירותי משרד בע"מ  
הוצאה לאור: גף פרסומים, משרד החינוך  
שנת הוצאה לאור: תשע"ו, 2015

## תוכן העניינים:

1	חזון החמ"ד
3	תוכן העניינים
4	הקהל למען ציון בתוך אבני הדרך
5	מבוא
7	בראשית הייתה מחשבה, מאמר פתיחה אברהם
<b>15</b>	<b>שער 1 - מודל תהליך הקהל, לאור חזון החמ"ד</b>
14	מתווה פעילות תשע"ו
15	שלב א: בחירת 4 נושאים (שבט תשע"ה)
	"דע את עצמך" - זהות אישית ציונית-דתית
	ואהבת לרעך כמוך" - יחד שבטי ישראל
	יהדות התפוצות וקליטת עלייה
	אהבת ארץ חמדה
16	שלב ב: הקהל בית ספרי (חשוון-טבת, תשע"ו)
16	שלב ו: פרסום ושוק
17	הקהל בעין ייעוצית רציונל ופעילות
25	שלב 2: בחירת שני נושאים
31	שלב 3: הקהל כיתתי - בחירת נציגי הקהל
35	הקהל כיתתי - פעילות כיתתית וקבלת החלטות
37	שלב 4: הקהל בית ספרי - תכנון
39	הקהל בית ספרי - הצעה ליום הקהל
42	שלב ג: הקהל מחוזי (טבת-שבט, תשע"ו)
42	שלב ד: הקהל ארצי (ט"ו אדר א', תשע"ו)
42	שלב ה: יישום החלטות הקהל עם הפנים קדימה
<b>43</b>	<b>שער 2 - הצעות להקהל כיתתי</b>
45	בין אדם לעצמו ולאלוקיו: דע את עצמך - זהות אישית ציונית דתית
	הצעות לתשע פעילויות כיתתיות בנושא
61	בין אדם לזולתו: "ואהבת לרעך כמוך" - יחד שבטי ישראל
	הצעות לאחת עשרה פעילויות כיתתיות בנושא
79	בין אדם לעמו: יהדות התפוצות וקליטת עלייה
	הצעות לאחת עשרה פעילויות כיתתיות בנושא
101	בין אדם לארצו ולמדינתו: אהבת ארץ חמדה
	הצעות לשמונה פעילויות כיתתיות בנושא



## מבוא

מינהל החינוך הדתי בשיתוף עם מועצת התלמידים והנוער הארצית ומינהל חברה ונוער, מקיימים מפגש בני נוער ארצי לחשיבה, לקבלת החלטות ולעשייה למען:

- ילדים ובני הנוער
- בית החינוך
- הקהילה
- מדינת ישראל

**מטרות:**

1. חינוך לאחריות, למחויבות, לשותפות ולמעורבות בחיי החינוך, הקהילה והמדינה.
2. חבירה של כלל תלמידי החמ"ד לשפה משותפת ולעשייה משותפת.
3. העצמת בני הנוער והקניית מיומנויות של קבלת החלטות והובלת תהליכים ערכיים וארגוניים בכיתה, בבית החינוך, בקהילה ובמדינה.
4. יצירת שותפות מרוממת לעשייה ולתרומה לבית החינוך, לקהילה ולמדינה.

### איך יוצרים תהליך "הקהל"?

**איך בונים ספינה?**  
**אוספים אנשים**  
**ונוטעים בהם**  
**את האהבה והכחיה**  
**אין חראב, הגדול והאינסופי!**  
**ואל - אוספים אנשים**  
**ואומרים להם אסוף עצים**  
**ואכין תכניות אבניית ספינה.**  
(אנטואן דה סנט אכזופרי)

בחוברת שלפניכם בנינו עבורכם מודל מפורט של כל שלבי ה"הקהל", החל משלבי ההכנה, בחירת הנושאים, התווית תהליך כיתתי מפורט וקווים מנחים לתהליך בית ספרי. וכן פירוט של כל שלבי הביניים.

תפקידנו כמנהיגי חינוך במטה ובבית הספר, לאסוף את האנשים, להמציא עבורם את הכלים, החוברות, הדפים, הפעילויות - את התשתית, וכמובן להיטיב להביט ולראות את התכנית השלמה. אך מעבר לכך, תפקידנו כאנשי חינוך -

**לאסוף את האנשים - את הילדים והילדות, את הנערים והנערות**  
**ולטעת בהם את האמונה בכוחם!**  
**לטעת בהם את האמונה כי דעתם יכולה להשפיע,**  
**וכי אהבתם לתורה, למשפחה, לחברים, לחברה, למדינה ולעם - בכוחה לחולל שינוי.**

## חזון החמ"ד באבני הדרך של החמ"ד

שם הממד	משימות		צעדים למימוש המשימה	תפוקה	
	גיל	המשימות המומלצות		אחראי ושותפים	ערך תשע"ו
<b>ממד 2:</b> <b>מיצוי סגולותיו של התלמיד "חמ"ד של תעודה"</b>  21: איתור והענקת מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק ומטפח את עוצמותיהם	<b>משימות:</b> תוצאה רצויה שהממד "מיצוי סגולות התלמיד" מקדם: בית החינוך הינו מקום פיזי וערכי אשר מאפשר לכל תלמיד לממש את כל הכישרונות, המיומנויות והכוחות הגלומים בו. התכנית "חמ"ד של תעודה" מציעה משוב בונה ומקדם לתלמיד ולהוריו, ומחזקת את הלימוד וההתפתחות האישית. לצורך הטמעת "חמ"ד של תעודה" נדרשות פעולות תשתית פיזית ומערכתית (מערכת שעות) ומתאימות, ובעיקר יש לפעול למען התאמת הלימוד, ההערכה והשיח לשפת "חמ"ד של תעודה".	<b>גיל:</b> חמ"ד של תעודה הכשרת הלבבות בקרב מורים, הורים ושותפים נוספים באחריות מנהל בית הספר והיועץ	<b>ערך תשע"ו:</b> חמ"ד של תעודה יצירת תעודה המותאמת לבית החינוך באחריות מנהל בית הספר והיועץ	<b>ערך תשע"ה:</b> חמ"ד של תעודה יצירת תעודה המותאמת לבית החינוך באחריות מנהל בית הספר והיועץ	
<b>ממד 3:</b> <b>שייכות, אחריות ומנהיגות</b>  14: פיתוח מעורבות חברתית	<b>משימות:</b> תוצאה רצויה שהממד "שייכות אחריות ומנהיגות" מקדם: תחושת שייכות, נטילת אחריות והזדמנות למנהיגות בקרב כל התלמידים. הקהל למען ציון" שעיקרה נוער מוביל תהליכים חברתיים-ערכיים לפי בחירת נושאים על ידי התלמידים.	<b>גיל:</b> הקהל למען ציון נושאי הקהל שנבחרו על ידי התלמידים לשנה בין אדם לעצמו: דע את עצמך - טיפוח זהות אישית בין אדם לזולתו: ואהבת לרעך כמוך - יחד ש... ראל בין אדם לעמו: יהדות התפוצות וקליטת עלייה בין אדם לארצו ולמדינתו: אהבת ארץ חמדו הטמעת החלטות הקהל, מפגש שבועי קבוע באחריות רכז חברתי-ערכי, מוביל הקהל, י... מחוזית	<b>ערך תשע"ו:</b> הקהל למען ציון נושאי הקהל שנבחרו על ידי התלמידים לשנה בין אדם לעצמו: דע את עצמך - טיפוח זהות אישית בין אדם לזולתו: ואהבת לרעך כמוך - יחד ש... ראל בין אדם לעמו: יהדות התפוצות וקליטת עלייה בין אדם לארצו ולמדינתו: אהבת ארץ חמדו הטמעת החלטות הקהל, מפגש שבועי קבוע באחריות רכז חברתי-ערכי, מוביל הקהל, י... מחוזית	<b>ערך תשע"ה:</b> הקהל למען ציון נושאי הקהל שנבחרו על ידי התלמידים לשנה בין אדם לעצמו: דע את עצמך - טיפוח זהות אישית בין אדם לזולתו: ואהבת לרעך כמוך - יחד ש... ראל בין אדם לעמו: יהדות התפוצות וקליטת עלייה בין אדם לארצו ולמדינתו: אהבת ארץ חמדו הטמעת החלטות הקהל, מפגש שבועי קבוע באחריות רכז חברתי-ערכי, מוביל הקהל, י... מחוזית	
16: פעילות ערכית-חברתית לטיפוח מורשת וזהות בית ספרית	<b>משימות:</b> תחושת שייכות, נטילת אחריות והזדמנות למנהיגות בקרב כל התלמידים. הקהל למען ציון" שעיקרה נוער מוביל תהליכים חברתיים-ערכיים לפי בחירת נושאים על ידי התלמידים.	<b>גיל:</b> הקהל למען ציון נושאי הקהל שנבחרו על ידי התלמידים לשנה בין אדם לעצמו: דע את עצמך - טיפוח זהות אישית בין אדם לזולתו: ואהבת לרעך כמוך - יחד ש... ראל בין אדם לעמו: יהדות התפוצות וקליטת עלייה בין אדם לארצו ולמדינתו: אהבת ארץ חמדו הטמעת החלטות הקהל, מפגש שבועי קבוע באחריות רכז חברתי-ערכי, מוביל הקהל, י... מחוזית	<b>ערך תשע"ו:</b> הקהל למען ציון נושאי הקהל שנבחרו על ידי התלמידים לשנה בין אדם לעצמו: דע את עצמך - טיפוח זהות אישית בין אדם לזולתו: ואהבת לרעך כמוך - יחד ש... ראל בין אדם לעמו: יהדות התפוצות וקליטת עלייה בין אדם לארצו ולמדינתו: אהבת ארץ חמדו הטמעת החלטות הקהל, מפגש שבועי קבוע באחריות רכז חברתי-ערכי, מוביל הקהל, י... מחוזית	<b>ערך תשע"ה:</b> הקהל למען ציון נושאי הקהל שנבחרו על ידי התלמידים לשנה בין אדם לעצמו: דע את עצמך - טיפוח זהות אישית בין אדם לזולתו: ואהבת לרעך כמוך - יחד ש... ראל בין אדם לעמו: יהדות התפוצות וקליטת עלייה בין אדם לארצו ולמדינתו: אהבת ארץ חמדו הטמעת החלטות הקהל, מפגש שבועי קבוע באחריות רכז חברתי-ערכי, מוביל הקהל, י... מחוזית	
17: התנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית הספר	<b>משימות:</b> תחושת שייכות, נטילת אחריות והזדמנות למנהיגות בקרב כל התלמידים. הקהל למען ציון" שעיקרה נוער מוביל תהליכים חברתיים-ערכיים לפי בחירת נושאים על ידי התלמידים.	<b>גיל:</b> הקהל למען ציון נושאי הקהל שנבחרו על ידי התלמידים לשנה בין אדם לעצמו: דע את עצמך - טיפוח זהות אישית בין אדם לזולתו: ואהבת לרעך כמוך - יחד ש... ראל בין אדם לעמו: יהדות התפוצות וקליטת עלייה בין אדם לארצו ולמדינתו: אהבת ארץ חמדו הטמעת החלטות הקהל, מפגש שבועי קבוע באחריות רכז חברתי-ערכי, מוביל הקהל, י... מחוזית	<b>ערך תשע"ו:</b> הקהל למען ציון נושאי הקהל שנבחרו על ידי התלמידים לשנה בין אדם לעצמו: דע את עצמך - טיפוח זהות אישית בין אדם לזולתו: ואהבת לרעך כמוך - יחד ש... ראל בין אדם לעמו: יהדות התפוצות וקליטת עלייה בין אדם לארצו ולמדינתו: אהבת ארץ חמדו הטמעת החלטות הקהל, מפגש שבועי קבוע באחריות רכז חברתי-ערכי, מוביל הקהל, י... מחוזית	<b>ערך תשע"ה:</b> הקהל למען ציון נושאי הקהל שנבחרו על ידי התלמידים לשנה בין אדם לעצמו: דע את עצמך - טיפוח זהות אישית בין אדם לזולתו: ואהבת לרעך כמוך - יחד ש... ראל בין אדם לעמו: יהדות התפוצות וקליטת עלייה בין אדם לארצו ולמדינתו: אהבת ארץ חמדו הטמעת החלטות הקהל, מפגש שבועי קבוע באחריות רכז חברתי-ערכי, מוביל הקהל, י... מחוזית	



## ”בראשית הייתה מחשבה...”

### מחלום למציאות על שותפות תלמידים

בפסח תשס”ח זכיתי להיות שותף לוועידה הארצית של תנועת ”בני עקיבא”. הוועידה נקראה ”למען עמך ונחלתך”. כ-400 חניכים ובוגרי התנועה התכנסו לשלושה ימים לדיונים, ללימוד ולקבלת החלטות כיצד לשנות את התנועה, ובעצם ”כיצד לתקן את העולם...” (זאת לאחר תהליך דומה בכל הסניפים, כשבועידה נמצאים הנציגים של הסניפים ושל מוסדות התנועה). הוועידה אופיינה בדינמיקה השואפת ל”עוד”, בלהט נעורים של רצון לעשות למען הכלל. לתחושת הרוחניות הגבוהה הצטרפה רוח שליחות והרגשה מרוממת, בידיעה שכל מה שנקבע בוועידה יהיה בעל השלכה ארוכת טווח על התנועה ועל עם ישראל כולו. די ברור אפוא כיצד ניתן היה להתווכח על ”קוצו של יוד” בניסוח החלטה שהחבורה קיבלה על עצמה. מי שיכול לדמיין 400 צעירים לבושים בחולצות תנועה, כשמתרחש ויכוח סמוי בעקבות מחלוקת אידיאולוגית איזה שיר לשיר ב-3:00 לפנות בוקר, ”אבינו שבשמים, צור ישראל וגואלו” או ”תורת ה’ תמימה”; מי שיכול לראות אותם מול עיניו אחרי לילה ללא שינה ואחרי תפילת ותיקין בכותל, רוקדים בהתלהבות במשך שעה ארוכה לפני מפקד מרגש ששותפים לו הרב דרוקמן וחניך בחבריא ב’ - חש מעט מהתרוממות הרוח ומרוח החלוציות שפיעמה בכולנו.

#### איך יגיב לכך אדם שנמצא ”בחוץ”?

כן הסתם בחיך מתנשא, באמירה צינית כלשהי ובתנועת יד שמשמעה: ילדותי ולא רלוונטי. אך טבעי שאנשים מבוגרים שניסיתי לשתף אותם בהלך הרוח של הוועידה הגיבו פחות או יותר כך: ”העולם לא נמצא שם, בוועידה”, ”לא שם נקבעים הדברים”, ”פסו אידאליסטים מן הארץ”, ”אז מה אם קבוצת חניכים בבני-עקיבא החליטו לקרוא לחינוך הטרוגני במוסדות החינוך של הציונות הדתית”, ”כדאי להיות ריאליים על הקרקע ולא לחלום חלומות” וכד’.

**מנהיגי חינוך יקרים - אנחנו ”בפנים” או ”בחוץ”?** בחיינו בבתי החינוך, בחינוכנו בתוך המוסד החינוכי-במשפחה - אנחנו ”בבועת הוועידה”, בהלך הרוח החלוצי והאידאליסטי של תנועת הנוער, או שאנחנו ”חיים את המציאות...”? כשאנחנו מנסים להתחנך ולחנך בבתי הספר, בישיבות ובאולפנות, האם צריך לחלום? לחשוב רחוק? כובד המשקל צריך להיות בחינוך לטוהר מוחלט, לתמימות, או שמא הנקודה הארכימדית היא ההתמודדות עם עולם קשה ומחוספס בארץ המחכה לנו מחוץ לשערי בית הספר?

והשאלה היותר נוקבת היא **איפה אנחנו נמצאים?** לא רק עם תלמידינו, אלא בינינו לבין עצמנו. אנחנו נגועים, חלילה, בציניות, בייאוש, בהנחה ה”בוגרת” שאין ממילא מה לעשות, או אנחנו מודעים לעובדה ש”גאולה קמעא קמעא”, אבל עם ישראל לעולם במצב של התקדמות? האם אנחנו ”קולים”... או שהמבט הוא אופטימי, ואנו מבינים שהעין הטובה בראיית המציאות, עם אמונה גדולה, חלומות גדולים ועשייה רבה בכוחם לשנות את המציאות?

#### אידאל נישא ומרומם

בהיותנו חניכים צעירים בתנועה שרנו את השיר: ”בראשית הייתה המחשבה, אידאל נישא ומרומם, התאספו חברים בני מצווה והחליטו לתקן את העולם”.

כן, בלי המחשבה הטהורה של אידאלים נישאים והרצון של נערים צעירים ”לתקן את העולם”,

הקונקרטי, אז: "זיו השכינה פורח בכל... ומרוממים כל נשמה".

התפילה שאותה אנו אומרים שלוש פעמים ביום, "ותחזינה עינינו בשוֹבך לציון ברחמים", יכולה להתפרש בשתי אפשרויות - אפשרות אחת היא לראות בה תפילה ובקשה למשהו רחוק, חלום וציפייה לראות "בשוֹבך לציון ברחמים", בבניין בית המקדש וכד'. אפשרות שנייה היא תפילה לקב"ה לראות עכשיו "בשוֹבך לציון ברחמים". להיות מסוגל לראות בתוך המציאות העכשווית את אתחלתא גדולה ואת האור הגדול בשיבת ציון השלישית.

#### "אני ואתה נשנה את העולם"

"לפיכך צריך כל אדם שיראה את עצמו כאילו חציו זכאי וחציו חייב וכן כל העולם כולו חציו זכאי וחציו חייב. עושה מצווה אחת-הרי הכניע את עצמו ואת העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשובה גדולה...". אנחנו רגילים לצטט את הרמב"ם הזה בתקופה של הימים הנוראים, ואמנם אז ייתכן שאנחנו שם... האתגר צריך להיות כיצד "מתאספים בני מצווה ומחליטים לתקן את העולם" בסתם יום של חול. כיצד אנחנו מאמינים, מסוגלים לעצור את שגרת החיים היומיומית, להתפלל, לחלום, ולבקש-להטות את העולם לכף זכות. צריך לחיות את האפשרות שכל הזמן, בכל שלב ובכל מעשה, יש להתנהגות השפעה על העולם כולו.

תובנה זו קיימת כאשר אדם מחונך לחיי שליחות. כשתפיסתו היא שהאדם נולד דווקא בדור זה, בתקופה זו, במקום זה - וכנראה יש לו ייעוד ותפקיד למלא בחייו (הרב, "עולת ראי"ה). בבסיס המוכנות לחיות חיים אידיאליסטיים נמצאת ההנחה שאפשר וצריך "לתקן עולם במלכות שדי". מי שרוצה לחיות בתודעת שליחות אומר בחייו את מה שאמר אברהם אבינו: "הנני". "הנני" - התשובה של אברהם אבינו לקב"ה, היא תשובתנו לרבש"ע.

"הנני" - כפי שמביא הרב בר שאול: "לכל שליחות מטעם ההשגחה העליונה וכל פקודה מאת ה'...". "הנני" - מיד, וללא שאלה וללא תנאי, כולי ולא שיעור ולא שיוה... אדם מישראל, כפי כוחו, זמנו ומקומו, צריך לומר: "הנני".

אותה שליחות נדרשת מאתנו, ויש לראותה במהלך כל חיינו.

ראייה זו, מתוך ענווה גדולה מחד גיסא, וראיית גודל התפקיד מאידך גיסא - מביאה את האדם לומר ולחיות את: "אני ואתה נשנה את העולם".

#### תום הנעורים

קצת קשה לדמיין ועידה של בני עקיבא לחבריה מבוגרים בני 45... אין ספק שיש משהו טהור ותמים בגיל הנעורים.

בשירו המפורסם של אצ"ג (אורי צבי גרינברג), "באזני הילד לא אספר", הוא כתב על ה"פספוס" של הרגע שבו הגיע המשיח לירושלים והיה כה קרוב, אך הרוכלים קיבלו את פניו ב"לעג ובכחש שפתם העברית...". הרוכלים - אנשי המעשה, הפרגמטיסטים, המבוגרים, הריאליים, אין להם זמן ורצון לעסוק במשיח... לכן פותח אצ"ג את השיר: "ילד עברי, בביתו בציון המושפלת, ערב, דמדום, אני שח ואתה לברכי. לך, חביבי, אספר את סיפור המעשה במשיח הטוב שלא בא. לגדולים פה ממך לא אספר, חביבי, לגדולים אין עיניים כאלה ויקר שכזה אשר בעיניך. גדולים לא יקשיבו כמוך. אטמם מאד הגורל בציון, ונפשם משולה למנורת כלי חרס בכפר... ויגונם לא יזרח בשתי דמעות נפלאות כאשר בעיניך...".

את החברה במדינתנו הנפלאה, לא היינו מגיעים לשום מקום: "החלומות הגדולים - יסוד העולם הם. חולמים הנביאים, חולמים המשוררים בהקיץ, חולמים הם הגדולים מתקני העולם... הנני חולם חלומות... ושחקים אני מרקיע, מעצור אין לרוח דמיוני, ולשאיפתי הקבועה באושר ובטוב, בטוהר ובקודש". (הרב זצ"ל)

החלומות הם יסוד העולם. ללא החולמים, ללא השאיפות הרחוקות באושר ובטוב, ללא הרצון האינסופי ב"אידאל נישא ומרום", החיים היו נשאים בקטנותם, במקומם, בדלותם ובעכשווייתם.

*"הגסות של החיים החברתיים, בהיותם שקועים רק בצדם החומרי, נוטלת את אור החלום מן העולם, את זוהר ההרחבה שלו, את עלייתו העליונה מהמציאות הקודרת". הרב זצ"ל מגדיר את החיים כפי שהם, בלי החלום, בלי השאיפה הרחוקה, בלי היכולת לראות בחיינו שליחות ושאיפה לחיים אידיאליסטיים - "מציאות קודרת"..."*

להבנה זו, שהאידאל והחלום הם מרכיב מרכזי ומשמעותי ביותר בחיינו, שתי השלכות:

#### א. לנסות "לגזור" את החיים הממשיים היומיומיים מהחלום...

נקיים דיון עם נציגי כל בתי הספר בחמ"ד, אחרי שכל מוסד חינוכי עבר את אותו תהליך בבית ספרו עם כל התלמידים והצוות החינוכי, ונחליט באילו שלושה נושאים אנחנו מבקשים לעסוק, מתוך כוונה ללמוד ולקבל החלטות. אנחנו מנסים להניח למציאות העכשווית, וללא כל הגבלה שהיא לחשוב "הכי רחוק שאפשר", לדמיין את בתי החינוך (וכך את החמ"ד כולו) כמקום ה"חלומי" ביותר שאפשר... ולאחר מכן - שומה עלינו לבדוק איך אפשר לנסות לממש את החלום הלכה למעשה (חשוב לציון שעצם החלום, המחשבה המשותפת לרצות בטוב, בישר, באושר ובקודש - הם עצמם תפילה גדולה, כמיהה גדולה, שמחוללת עולם גדול ופנימי). החלום לעולם אופטימי, טוב, מלא באור ובחסד. החלום נותן לאדם את היכולת להיות במקום שבו הוא רוצה להיות. החיים המעשיים, מחילא, ישאפו למימוש החלום. בלי "התאספו חברים בני מצווה, שהחליטו לתקן את העולם", אין העולם יכול להגיע לתיקונו. הדברים נכונים בבנינו האישי של כל אחד, בחלומו האישי של כל אדם כלפי עצמו וכלפי המעגלים היותר רחבים.

ב. לראות בתוך המציאות היומיומית את החלום, את מה שמעבר למה שאני רואה. כך בשיר של זלדה: "השמש האירה ענף לח, ועלים של זהב צדו האישונים. עלי זהב שנסעו לילה ויום בתוך דם לבי, שינו תבניתם. וכאשר הגיעו עד הנשמה, עד ידידותה, הפכו לאותות רחוקים של אור, ורמזים משמים מופתים עתיקים".

"ענף לח" - מראה שגרתי מאוד, סתמי מאוד, שכולנו נפגשים בו מדי יום, הופך על ידי זלדה ל"אותות רחוקים של אור" ול"רמזים משמים". יש אפשרות לחיות את ה"כאן ועכשיו" ולהישאר בו. אולם האדם יכול, אם רצונו בכך, לראות את החלום שמעבר למציאות הנראית, את הסוד שמעבר לנגלה, את האור מבעד לדומם הסתמי.

ואולי זאת כוונת דברי הרב "לפי אותו הערך שאור עולם הבא זורח בעולם הזה. באיש היחידי, בכללות העולם ובמציאות בכללותה, הכל מתעלה... כשאור עולם הבא זורח בפילוש גדול, מרומם הוא את כל ערכי החיים כולם. מאיר הוא בספרות ובשירה, בחיי החברה והמדינה, באישיות היחידה ובמשפחה" (מוסר הקודש). עולם הבא - זו הכוונה, זה העולם שבא, זו נתינת המשמעות מעבר למציאות הקיימת. עולם הבא-החלום, הטוב, הכוונה, כל אלה מתלווים לעולם הזה - לעולם המעשה, למציאות

כשכל באי המשפחה (תלמידים, מורים, אפשר לחשוב על שיתוף הורים ובוגרים) שותפים למחשבה, לפריצות הדרך, לקבלת ההחלטות, ליכולת לקבל החלטות באופן דמוקרטי, ולבקשה מעצמנו ליישם את מה שהוחלט - יש ערך רב ביותר למהלך החינוכי.

"הקהל למען ציון 2" - הקב"ה מבטיח לעם ישראל: "למען ציון לא אחשה ולמען ירושלים לא אשקוט" (ישעיהו, סב). ה' מבטיח לא לשקוט ולא לנוח עד שנראה בישועת ירושלים: "עד יצא כנגה צדקה וישועתה כלפיד יבער".

אנחנו מבקשים לפעול ולומר: גם אנחנו נשתדל במסירות נפש גדולה, לעשות הכול - למען ציון... להתחנך לחיות בשליחות - למען האומה כולה, למען הארץ, למען הציונות, למען מדינת ישראל, למען עם ישראל שבתפוצות ולמען הרמת קרנה של תורה.

נתפלל שמחשבה טובה, הקב"ה יצרפה למעשה.  
המון הצלחה בעבודת הקודש,  
אברהם

אצ"ג מבין ש"דמעות נפלאות זורחות" אפשר לפגוש אצל הילד, אצל הנער, הנוער עדיין אינו אטום. הוא, הילד, רוצה להקשיב. והמשיח, הטוב, האמונה בעצמו, בכנסת ישראל ובעולם טהור וקדוש - אפשרי...

כך גם ביאליק בשירו "חלפה על פניי" כותב בסוף השיר: "או אקומה אלכה לי אל הילדים המשחקים לתומם בשער, אבוא אתערב בקהלם, אאלף שיחם ולהגם - וטיהרתי ברוח פיהם ובניקיונם ארחץ שפתיי". ביאליק המבקש להיטהר, מבין שהוא יכול לעשות זאת ברוח פיהם של ילדים ובהבל פיהם של תינוקות של בית רבן, שעדיין לא טעמו טעם חטא... הצניות, שאותה ניתן, לצערנו, לפגוש בעולם המבוגרים, משדרת ייאוש, עכשוויות, חוסר אמון ביכולת לשנות, ברצון "לתקן את העולם". למול הלעג והמבט הצני, הקר והמנוכר, עומדים נערים טהורים וזכים, הנמצאים במקום הנכון יותר, האופטימי יותר, בעלי חלומות ואידאליים.

### אנחנו ו"הקהל בחמ"ד"

אז מה אפשר לקחת ל"הקהל", לעולמנו החינוכי, בתוך שדה החינוך, כשאנו רואים את התלמיד מול עינינו?

- לזכור שבמקום שבו נמצא החלום - שם האדם נמצא... במקום שאני "חולם את התלמיד", לשם הוא יגיע...
- לא להפסיק לחלום, לחפש ולשאוף לאידיאל היותר גבוה והיותר נשגב.
- "לגזור" את החיים העכשוויים מתוך השאיפה הגדולה והאידיאל הרחוק. לשאול כל הזמן: "מה אני עושה במפגש עם התלמיד כדי להגיע לחלום?".
- "לחלום" את המציאות, לראות את הסוד שבנגלה, את הטוב שבתלמיד מתוך עולמו המורכב.
- להתבונן בתלמיד מהחלום למציאות, כלומר מהפנים (שלעולם הוא טוב!) החוצה.
- בכוחנו לשנות את העולם: להאמין אמון מלא בעצמנו ובתלמידים - שבכוחנו/ בכוחם להגיע הכי רחוק שאפשר.
- להאמין ביכולת לסייע לתלמיד לגלות את תום הנעורים, את יכולת ההקשבה לסובב, לעצמו, לטוב ולחסד הקיימים.
- ללמוד מהתלמידים את היכולת להיות אידיאליסטים, עם רצון עז לחיי שליחות, בלי ציניות ובלי חיוך מתנשא.
- להתחנך שלפשוטו הטהורה, "הנקייה", ללא רבב, בלי "פוזות" ובלי אינטרסים - יש כוח רב. שם נקודת האמת, לשם צריך להגיע, ומנקודה זו צריך לשאוף כוח.

ונקודה אחרונה, קיבלנו על עצמנו בשמחה ובהתרגשות לקיים בשנה הבאה "הקהל" בחמ"ד. "הקהל" אפשרי על בסיס האמון הקיים בתוך המשפחה כולה - תלמידים ומורים. הצגת שאיפת ההתקדמות וההתעלות כיעד משותף, תנועת הנפש של השתתפות והיכללות, הן בעצמן יוצרות צמיחה ושאיפה כלפי מעלה.

והכול מתוך אמון מלא ברצון של כולנו לשנות, להוסיף אור, ולעשות עוד ועוד למען עמנו וערי אלוקינו. ה"יחד" שיווצר, החשיבה המשותפת מתוך רצון לקבל אחריות על עצמנו, החינוך המשותף והרצון "לתקן את העולם" - הם ה"מקומות" שבהם אנו רוצים להיות.





# שער 1

## מודל תהליך קהל

לאור חזון החמ"ד



**שלב א** | **ועידת היגוי - בחירת נושאים** | **ט' בשבט תשע"ה** | **באחריות הנהלת החמ"ד**

## כנס היגוי לבחירת נושאים לקראת "הקהל למען ציון 2" (תשע"ה)

ביום חמישי ט' בשבט, תשע"ה התקיים כנס בחירת נושאים לקראת כנס "הקהל למען ציון 2". בכנס השתתפו כ-800 תלמידים, 400 בנים אשר התכנסו במדרשת נועם בכפר סבא ו-400 בנות אשר התכנסו באולפנת בני עקיבא אמנה. התלמידים הגיעו מכל מחוזות החמ"ד, 183 מוסדות - תיכונים ומקיפים, ישיבות ואולפנות, אולפניות וכפרי נוער.

בתי הספר העל יסודיים שנציגיהם הגיעו לכנס, וכן בתי הספר היסודיים ששלחו את בחירותיהם לפני הכנס, התלבטו בבחירת הנושאים החשובים בהם רוצים בני הנוער וילדי החמ"ד לחולל שינוי ועשייה במסגרת "הקהל למען ציון 2", בשנת תשע"ו.

לאחר לימוד חזון החמ"ד ומטרותיו נבחרו ונוסחו ברוח חזון החמ"ד ארבעה נושאים מתוך מגוון גדול של הצעות שהוצעו בבתי הספר בחינוך היסודי והעל יסודי:

1. **בין אדם לעצמו:**  
דע את עצמך - זהות אישית ציונית-דתית
2. **בין אדם לארצו ולמדינתו:**  
אהבת ארץ חמדה
3. **בין אדם לזולתו:**  
"ואהבת לרעך כמוך" - יחד שבטי ישראל
4. **בין אדם לעמו:**  
יהדות התפוצות וקליטת עליה

כצפוי, השתתפו בכנס ההיגוי תלמידי החמ"ד מכל קצוות הארץ, המייצגים את כל הקשת החברתית-דתית המאפיינת את הציבור הדתי לאומי. מפגש מרתק זה כשלעצמו היה חשוב ומשמעותי עבור כלל המשתתפים, ואפשר לשותפים הצעירים-החדשים של הנהלת החמ"ד נקודת מבט רחבה יותר על סוגיות חברתיות-דתיות ולאומיות.

הכנס הסתיים בשירת "התקווה" ו"אני מאמין" מתוך תקווה ואמונה כי רב כוחו של הנוער וכי יש ביכולתו לחולל שינוי.

## הקהל למען ציון 2 - מתווה פעילות תשע"ו

### שלב א: בחירת 4 נושאים - ט' בשבט, תשע"ה

- |  |   |   |  |
|--|---|---|--|
| <b>בין אדם לעצמו:</b><br>דע את עצמך - זהות אישית ציונית-דתית | <b>בין אדם לעמו:</b><br>יהדות התפוצות וקליטת עליה | <b>בין אדם לארצו ולמדינתו:</b><br>אהבת ארץ חמדה | <b>בין אדם לזולתו:</b><br>"ואהבת לרעך כמוך" יחד שבטי ישראל |
|--|---|---|--|

### שלב ב: הקהל בית ספרי - חשוון-טבת תשע"ו

- |  |                            |   |  |
|--|----------------------------|---|--|
| <b>1. פרסום ושיווק</b><br>• הקהל בעין יעוצית | <b>2. בחירת שני נושאים</b> | <b>3. הקהל כיתתי</b><br>• בחירת נציגי הקהל מכל כיתה<br>• פעילות כיתתית וקבלת החלטות<br>• העברת החלטה למליאת בית הספר<br>• קבלת החלטה ליישום בכיתה | <b>4. כנס הקהל בית ספרי</b> (עד חנוכה)<br>• קבלת החלטה ליישום בבית הספר<br>• העברת החלטות למליאת הקהל במחוז<br>• בחירת נציגי הקהל לכנס מחוזי |
|--|----------------------------|---|--|

### שלב ג: הקהל מחוזי - תחילת טבת

- |   |                       |
|---|-----------------------|
| הכנה להקהל המחוזי על פי ההחלטות הבית ספריות | <b>כנס הקהל מחוזי</b> |
|---|-----------------------|

### שלב ד: הקהל ארצי - ט"ו אדר א', תשע"ו

- |                                   |  |
|-----------------------------------|--|
| סמינר הכנה להקהל ארצי - ח'י' בשבט | <b>כנס הקהל ארצי</b><br>ט"ו באדר א', תשע"ו |
|-----------------------------------|--|

### שלב ה: יישום החלטות הקהל בכל אחד מארבעת נושאי הקהל

- |  |   |   |  |
|--|---|---|--|
| <b>בין אדם לעצמו:</b><br>דע את עצמך - זהות אישית ציונית-דתית | <b>בין אדם לעמו:</b><br>יהדות התפוצות וקליטת עליה | <b>בין אדם לארצו ולמדינתו:</b><br>אהבת ארץ חמדה | <b>בין אדם לזולתו:</b><br>"ואהבת לרעך כמוך" יחד שבטי ישראל |
|--|---|---|--|

**שלב ב** הקהל בית ספרי  
1. הקהל בעין ייעוצית  
חשוון-טבת  
אחריות: יועצת

## "הקהל למען ציון" בעין ייעוצית

### רציונל:

תכנית "הקהל למען ציון" שעיקרה הובלת תהליכים חינוכיים ערכיים, עוסקת בטיפוח זהות ציונית-דתית, אולם ברובד עמוק יותר של העשייה החינוכית האישית, הכיתתית והבית ספרית, תכנית זו מהווה הזדמנות לכלל התלמידים בבית הספר לקבל ולחוות הכשרה משמעותית בתחומים רגשיים רבים:

- אכפתיות
- קבלת אחריות
- טיפוח תחושת מסוגלות
- הרחבת מעגלי השפעה
- טיפוח תחושת שייכות

ההתנסות של צעירים, מכל הגילאים, בחוויות של מנהיגות והובלה ושל מעורבות חברתית וקהילתית מעצימה את היחיד ותורמת רבות להתפתחותו האישית.

ארבעת הנושאים שנבחרו על ידי בני הנוער ומקצת מתלמידי היסודי בשבט תשע"ה, מזמנים לנו הזדמנות לטפח ולפתח מיומנויות אישיות טובות יותר.

- "דע את עצמך" (מתאים יותר לחינוך על-יסודי, אם כי לא בהכרח) - הזדמנות להתבוננות תוך אישית.
- "ואהבת לרעך כמוך" - מזמן טיפוח יחסים בין אישיים ושכלול כישורים חברתיים.
- יהדות התפוצות וקליטת עלייה - דרך טובה לפיתוח מיומנויות של קבלת אחריות ומעורבות חברתית.
- אהבת ארץ חמדה - נושא המזמן טיפוח תחושת שייכות לקהילה ולמדינה.

ומעל הכל, ההובלה, המנהיגות וחוויות ההצלחה ביצירת שינוי, מעצימים ומטפחים את תחושת המסוגלות של היחיד והקבוצה ומהווים מנוף חשוב עד מאד לפיתוח יזמות, העזה ועצמאות. יועצות בית הספר מוזמנות ליטול חלק בתכנית "הקהל למען ציון" בשני אופנים:

- א. בשותפות כוללת בהובלת התהליך הבית הספרי בשיתוף הרכזות לחינוך חברתי-ערכי ובמסגרת ישיבות צוות בחכמ"ה.
- ב. בתיווך המחנכות ובהדרכתן בהעברת הפעילות שלהן, שעיקרה טיפוח תחושת מסוגלות בקרב התלמידים.

מומלצת התערבות על פי המעגלים הבאים:

1. צוות ניהול - צוות בחכמ"ה (להלן סדנה - רגע לפני שיוצאים לדרך).
2. מליאת מחנכים ומורים מקצועיים - הצגת התוכנית הביצועית וחשיפה למשמעויות הנלוות ולערך המוסף (בעקבות הסדנה של צוות ניהול).
3. פעילות כיתתית (להלן מערך שיעור "אני ואתה נשנה את העולם" - האמנם?)

**שלב ב** הקהל בית ספרי  
1. פרסום ושיווק  
חשוון-טבת  
אחריות: מינהל מובילי הקהל בית ספריים

## חלום הופך למציאות

### פרסום ושיווק

במהלך החודשים אלול-תשרי-חשוון יש לפנות אל קהילת בית הספר: תלמידים, צוות חינוכי, הורים, נציגי הרשות ועוד. יש להביא לידיעתם את דבר קיומו של "הקהל למען ציון 2" - מפגש ארצי של כלל תלמידי החינוך הממלכתי-דתי בארץ לדין ולקבלת החלטות בנושאים ערכיים העומדים על סדר היום של הנוער במדינת ישראל.

### תוכן הפרסום:

- תיאור התהליך עצמו - "הקהל למען ציון"
- "הקהל למען ציון" לאור חזון החמ"ד (נספח 1)
- בחירת הנושאים הערכיים על פי החלטת הצוות החינוכי
- בחירת נציגי הכיתות
- תיאור פעילויות נוער הקהל בשנים תשע"ב-תשע"ה

- חוזר להורים
- ערב במ"ה
- ישיבה חגיגית עם חברי מועצת התלמידים
- "הייד פארק" - מורים/מנהיגי הקהל מסבירים הקהל
- דף בפייסבוק
- סרטון ל-YouTube
- שישי בית ספרי - שיחת מנהל

### "החלומות הגדולים יסוד העולם הם..."

הגסות של החיים החברתיים, בהיותם שקועים רק בצדם החומרי, נוטלת את אור החלום מן העולם, את זוהר ההרחבה שלו, את עליותו העליונה, מהמציאות הקודרת, עד שהעולם מפרפר במכאובים מתוך עקיצותיה הארסיות של המציאות, חסרת זהר החלום. רק המכאובים הם ייסורי אהבה, הם ימרקו את העולם, יבררו לו, כמה גדולה היא הטעות של המתפארים במציאות הלקויה, בעת אשר רק החלום החפשי, המורד במציאות וגבוליה, הוא באמת האמת היותר הווייתית של המציאות. ואז שב חזון החלום והיה למחזה ברוח "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, ותמונת ה' יביט".

(הראי"ה, "שמונה קבצים" ג, פסקה רכ"ו)

## נספח 1 - כרטיסיות שאלות

**אלו קשיים יכולים להיווצר?**



**מהם הכוחות והמשאבים הקיימים  
בביה"ס כדי לנהל תהליך זה?**



**מה המטרות שלנו? האם תהליך  
זה משרת מטרות אלו?**



**מהו לוח הזמנים?**



**איך נדע שהתהליך הושג?**



**מי מלווה את התהליך?**



**איך אני כבעל תפקיד בארגון יכול  
לתרום למהלך?**



## רגע לפני שיוצאים לדרך...

התבוננות ביצועית וארגונית לצד התבוננות רגשית וערכית

**קהל היעד:** צוות ניהול - צוות בחכמ"ה

**מטרות:**

1. ליצור חיבור אישי של בעלי התפקידים ל"הקהל למען ציון" הבית ספרי.
2. להבין את הערך המוסף, הרווח והתועלת לבית הספר מיישום תהליך זה.
3. לברר את המושגים לצורך תיווך נכון לחדר מורים ולתלמיד כהכנה לתהליך הבחירה וקבלת ההחלטה באלו נושאים לעסוק.

**עזרים:**

נספח-1 כרטיסיות שאלות בשני צבעים (השאלות מתייחסות לשני תחומים: תחום ביצועי וארגוני ותחום ערכי רגשי).

**מהלך המפגש:**

**שלב א:**

חשיפה לרציונל של תכני "הקהל למען ציון" (מופיע בתחילת החוברת) וביורור תחומי התוכן של תהליך זה.

חשוב להיות מודעים לכך שתהליך זה של יישום "הקהל" בית ספרי, מזמן עיסוק גם בתכנים נוספים כגון: הנעת עובדים, פתיחות מחשבתית, ניתוב הכוחות, דיאלוג עם תלמידים, דיון דמוקרטי, תהליך קבלת החלטות ועוד.

**שלב ב:**

**השאלה ש"בחרה אותי":** נחלק בין המשתתפים כרטיסיות הפוכות עליהן כתובות שאלות המתייחסות להטמעת תהליך "הקהל למען ציון" (נספח 1).

כל משתתף יתבקש לענות על השאלה ש"בחרה אותו". שאר חברי הצוות מוזמנים להרחיב, להתייחס או לענות על שאלה זו.

**שאלת סיכום:** רגע לפני שיוצאים לדרך כיצד אתה רואה את המשמעות של תהליך "הקהל למען ציון" בבית הספר, תוך התייחסות לשני הרבדים, ברובד האופרטיבי- הביצועי וברובד הרגשי ערכי. משפט אחד לסיכום.

**שלב ג:**

גיבוש הצעה להצגת התכנית ומטרותיה במליאת חדר המורים, מהבחינה הארגונית, הערכית והרגשית.



## ”אני ואתה נשנה את העולם” האומנם?

פעילות כיתתית<sup>1</sup>

**מטרות:**

1. לעורר בקרב המשתתפים אמון כי בכוחם כיחיד וכקבוצה לחולל שינויים ולהיטיב את המציאות.
2. להביא למודעות המשתתפים את כוחם ועוצמתם של ילדים ונוער כמחוללי שינוי.

**עזרים:**

- נספח 1: ”אלו דברים שאותי מעצבנים...” - דף משימה אישי, כמספר המשתתפים.  
 נספח 2: ”I can” - סיפורים וקליפים על כוחם של ילדים לחולל שינוי, עותק למנחה בלבד.

**מהלך הפעילות:**

**שלב א - אישי**

המנחה יחלק למשתתפים שאלון אישי - ”אלו דברים שאותי מכעיסים...” (נספח 1) ויבקש מהם למלא אותו.

**שלב ב - מליאה**

- המנחה יבקש מהמשתתפים להקיף בעיגול את אותם ”דברים” שהם מאמינים שיש להם את היכולת לשנות או לשפר.
- המנחה יבקש מכל המשתתפים שהקיפו לפחות פריט אחד להרים יד.
- המנחה יבקש מכל המשתתפים שהקיפו לפחות שני פריטים להרים יד.
- המנחה יבקש מכל המשתתפים שהקיפו לפחות שלושה פריטים להרים יד.

**שאלה לדיון (לקראת השלב הבא):**

האם אנחנו מאמינים ביכולתנו לחולל שינוי כלשהו?

## נספח 1 - כרטיסיות שאלות

**הטמעת התהליך - מה זה דורש ממני מבחינה רגשית?**



**לשם מה?! למה לנו לצאת לתהליך זה?**



**איך נרגיש בסוף התהליך?**



**מה מפחיד אותי?**



**מה החלום שלי?**



**האם התהליך הזה מזכיר לי תהליך דומה שעברתי בעבר?**








**שאלה אחרת שמתעוררת בי....**



<sup>1</sup> מומלץ שפעילות זו תועבר על ידי מובילי הקהל אשר שהוכשרו לכך ע"י היועצת והרכזת החברתית.

## נספח מספר 1 - אלו דברים שאותי מכעיסים

<p><b>בין חברים</b></p> 	<p><b>בבית</b></p> 
<p><b>בבית הספר</b></p> 	<p><b>בכיתה</b></p> 
<p><b>אחר...</b></p>	<p><b>במדינה</b></p> 

המנחה ישלב בדיון את הקטע "לשנות את העולם" שלהלן:

### לשנות את העולם

כאשר הייתי צעיר, רציתי לשנות את העולם. גיליתי שקשה לשנות את העולם, אז ניסיתי לשנות את העם שלי. כאשר ראיתי שאיני יכול לשנות את העם, התחלתי להתרכז בשינוי העיר שלי. לא הצלחתי לשנות את העיר, וכאדם מבוגר יותר ניסיתי לשנות את המשפחה שלי. היום, כשאני כבר זקן, אני מבין כי הדבר היחיד שאני יכול לשנות-זה את עצמי. לפתע אני מבין כי אם לפני זמן רב הייתי משנה את עצמי, הייתי מחולל שינוי במשפחתי ובעירי. ההשפעה שלי הייתה יכולה לשנות את עמי, ואז באמת הייתי משנה את העולם.

(נכתב בידי נזיר אלמוני בשנת 1100)

המנחה יציג בפני המשתתפים סיפור או קליפ (נספח 2) המתארים סיפור הצלחה והובלת שינוי בידי ילדים.

### שאלות לדיון

אילו תחושות, רגשות ומחשבות מעורר בכם הסיפור / הקליפ? האם אפשר לרתום רגשות ומחשבות אלו לקראת עשייה, שינוי ושיפור?

- שינוי אישי
- שינוי הסביבה
- שינוי בקהילה

### סיכום

אין הכרח לקבל את המציאות כפי שהיא!

ילדים זה כוח!

דברים שמפריעים לנו, יש לנסות לפעול כדי לשנותם.

יש בכוחנו לשנות! כוח הרצון, כוח הילדות, כוח הנעורים והמרד, כוח האמונה - האמונה שאפשר לחולל שינוי והיכולות האישיות מעניקים עוצמה רבה.



## בוחרים שני נושאי הקהל

בחירת תכנים ערכיים בבית החינוך בוועידת ההיגוי של "הקהל למען ציון 2" בחרו התלמידים שהשתתפו בכנס, ארבעה נושאים. בית הספר נדרש לעסוק בשני נושאים בלבד.

1. **בין אדם לעצמו:**  
דע את עצמך - זהות אישית ציונית-דתית
2. **בין אדם לארצו ולמדינתו:**  
אהבת ארץ חמדה
3. **בין אדם לזולתו:**  
"ואהבת לרעך כמוך" - יחד שבטי ישראל
4. **בין אדם לעמו:**  
יהדות התפוצות וקליטת עליה

להלן שלוש הצעות לאופן בחירת הנושאים:

- א. **קלפי פתוחה במסדרונות בית הספר** - קלפי פתוחה מאפשרת חשיפה ראשונית של תהליך ה"הקהל" והנושאים הערכיים שידונו בו, וכן שיתוף כלל תלמידי בית הספר.
- ב. **בחירת נושאים בחדר המורים** - הצוות החינוכי יבחר את הנושאים והתכנים הרלוונטיים והמשמעותיים ביותר לתלמידים, מתוך היכרות עם אוכלוסיית בית הספר. תהליך זה יאפשר לצוות החינוכי שותפות פעילה בהתוויית תהליך "הקהל למען ציון" הבית-ספרי.
- ג. **שיתוף הורים** - באמצעות עלון בית הספר, אתר בית הספר, הצבעה בטופס מקוון או היוועצות של תלמידים בהוריהם בטרם בחירה (מתאים בעיקר לבתי הספר היסודיים).

## "I can" - ילדים משנים את העולם

יזמות - ילדים שהעזו, ניסו לשנות וחוללו שינוי...

1. [הקהל למען ציון 2](#) - קליפ הסברה: מה שהיה ומה שיהיה
2. [החלטות: הקהל למען ציון - נוער הקהל מוביל תהליכים חברתיים-ערכיים תשע"ג](#)
3. כנפיים של קרמבו: [כבוד עולמי למקימת "כנפיים של קרמבו"](#). עדי אלטשולר בת ה-27, שהקימה תנועה לילדים עם צרכים מיוחדים בהיותה בת 14, נבחרה על ידי המגזין "טיים" לאחת מ"מנהיגי הדור הבא" בעולם. ל"ידיעות אחרונות" סיפרה: "הייתי בטוחה שעובדים עליי. פוליטיקה? לא שוללת בעתיד". לכתבה המלאה מומלץ לחפש ברשת "כנפיים של קרמבו".
4. ["ילדים משנים סדרי עולם - שינוי תודעתי"](#) (קליפ)
5. ["כיצד לשנות את העולם?"](#) (ילד בפוזה של נשיא ארה"ב) - קליפ
6. ["צפו בילדי ישראל יוצרים שינוי במגוון פרויקטים מקסימים ומעוררי השראה"](#) (קליפ)
7. הילדים של היום, היזמים של מחר - על חינוך פיננסי (כתבה)
8. על פרויקט המדע של גוגל - [לפרטים והרשמה](#)
9. הילדים של היום - היזמים של מחר [חינוך פיננסי לילדים](#)
10. [האנה רוברטסון בת ה-9 נגד מנכ"ל מקדונלד'ס](#): "הרשת עובדת על ילדים קטנים" האנה רוברטסון בת ה-9 הגיעה מוכנה לאספת בעלי מניות של רשת ההמבורגרים, והטיחה האשמות במנכ"ל דון תומפסון: "לא היית רוצה שילדים יאכלו מזון בריא כדי שיחיו חיים ארוכים ומאושרים יותר?"
11. ילדה בת שבע מעמידה את חברת לגו במקומה. "חברת לגו היקרה", היא כתבה: "קוראים לי שרלוט ואני בת 2. אני אוהבת לגו אבל אני לא אוהבת את זה שיש יותר אנשי לגו מנשות לגו. היום הלכתי לחנות וראיתי לגו בשני אזורים: האזור הוורוד לבנות והאזור הכחול לבנים. כל מה שהבנות עשו היה לשבת בבית, ללכת לחוף הים ולעשות שופינג. לאף אחת מהן לא הייתה עבודה. אבל הבנים יצאו להרפתקאות, עבדו, הצילו אנשים ואפילו שחו עם כרישים ... אני רוצה שתכינו יותר בנות לגו ותנו להן לצאת להרפתקאות ולעשות חיים, בסדר?! תודה. שרלוט".  
[לכתבה המלאה הקש כאן](#)

## אפשרות 1 - קלפי פתוחה

### עזרים:

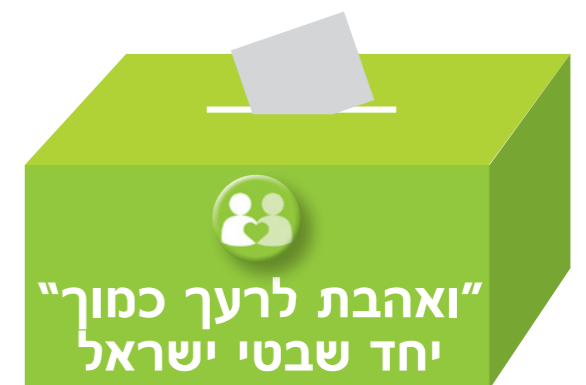
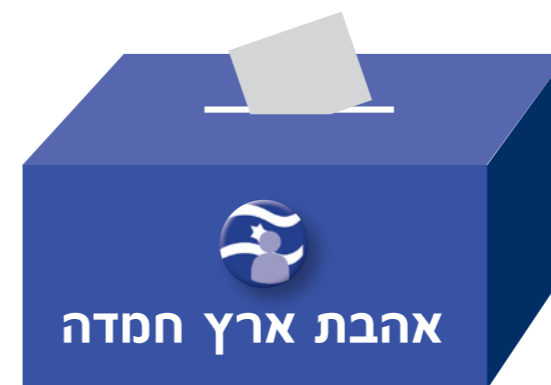
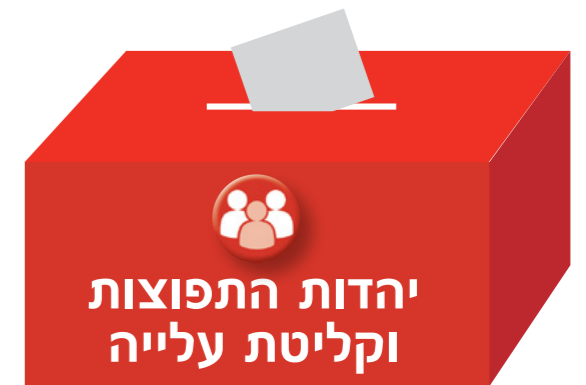
- דפי נושא
- שני כרטיסי בחירה עבור כל תלמיד, כמספר תלמידי בית החינוך
- ארבע תיבות קלפי

### הכנה:

עותקים צבעוניים ומוגדלים של דפי הנושא ייתלו במקום מרכזי בבית החינוך בצירוף שילוט מתאים, ובקרבם יוצבו ארבע תיבות קלפי.

מחנכי הכיתות יספרו לתלמידים מעט על כנס "הקהל למען ציון", יציגו בפניהם את ארבעת הנושאים ויבקשו מהם לבחור, באמצעות שני הפתקים שיחולקו, שני נושאים מבין הארבעה המוצעים.

המלצה: רצוי לשתף תלמידים רבים ככל האפשר. מומלץ למנות תלמידים לחלוקת הפתקים ולדרבון החברים לממש את זכות ההצבעה שלהם.



היחידים השייכים לקהילה משלימים זה את זה. בכל אדם יש משהו מיוחד במינו, נדיה, שאינו ידוע לאחרים. לכל יחיד יש משהו מיוחד לומר, צבע מיוחד להוסיף לקשת הצבעים הקהילתית.

(הרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק, ימי זיכרון)

יש שני סוגי פתיחות כלפי עולם החול. שניהם נושאים את השם "פתיחות", אבל תהום פעורה ביניהם. הסוג הראשון הוא פתיחות שנובעת מנטישת התורה ומהזנחתה. לאמתו של דבר זו איננה פתיחות, אלא בריחה מהתורה דרך פתח המילוט של ערך הפתיחות. לעומתה, קיימת פתיחות מסוג אחר - פתיחות שנובעת מהרחבת גבולות התורה המקיפה עולם ומלואו, מאירה למרחוק ומוצאת את הערך התורני של שטחי חיים רבים...

### דע את עצמך



זהות אישית-ציונית-דתית

(מעובד מתוך "אמונת החינוך", הרב אלישע אבינר)



### מטרות:

- לפעול למען חיזוק הקשר בין אדם לאלוקיו ובין אדם לעצמו.
- להתחנך ולחנך למידות טובות ושאיפה לצמיחה מתמדת ולמצוינות בכל תחומי החיים.
- להתחנך ולחנך לאמונה בקב"ה, לאהבת ה', ליראת שמים ולחיי תורה ומצוות.

### מדוע כדאי לנו לבחור בנושא זה?

- מכיוון שחשוב לקיים בירור עצמי ולהבין מי אני.
- בגלל שאני רוצה לדעת מה זה ציונות דתית.
- מכיוון שלפעמים אני קצת מבולבל...



"גדול קיבוץ גלויות כיום  
שנבראו בו שמיים וארץ"

(פסחים, פח, ב)

"אל לנו להיות כפויי טובה כלפי  
שמיים. זכינו לראות קיבוץ  
גלויות שלא היה כמותו מעולם,  
כשהיום אנו זוכים לראות בארץ  
שישה מיליון יהודים."

(הרב רבינוביץ, ראש ישיבת ההסדר  
מעלה אדומים, "בשבע", 23.3.06)



יהדות התפוצות  
וקליטת עליה

### מדוע כדאי לנו לבחור בנושא זה?

- מכיוון שיש לנו אחריות ושותפות גורל עם יהודים בכל רחבי העולם.
- בגלל שיש בעיה גדולה של אנטישמיות.
- מכיוון שאני מאמין שמקומם של כל היהודים איתנו כאן במדינת ישראל.



**מטרות:**

- לפעול למען חיזוק הקשר **בין אדם לעמו.**
- לחנך ולהתחנך לאהבת כלל ישראל, מתוך אחריות אישית ומעורבות חברתית.

"כנסת ישראל היא תמצית  
ההוויה כולה, ובעולם הזה  
נשפע תמצית זו באומה  
הישראלית ממש, בחומריותה  
ורוחניותה בתולדתה  
ואמונתה"

(הראי"ה, "אורות", קל"ח)



"ואהבת לרעך כמוך"

האר"י הקדוש ייסד  
מנהג שכל אדם יקבל  
על עצמו לפני תפילת  
שחרית לקיים את מצוות  
"ואהבת לרעך כמוך"

### מדוע כדאי לנו לבחור בנושא זה?

- מכיוון שיש בעיות חברתיות אצלנו...
- אם נאהב אחד את השני כל שאר הבעיות יסתדרו...
- כל אחד צריך לנסות להשפיע על עצמו ועל המעגל הקרוב ביותר אליו.

מצווה על כל אדם לאהוב את  
כל אחד ואחד מישראל כגופו,  
שנאמר "ואהבת לרעך כמוך".  
לפיכך צריך שיספר בשבחו  
ולחוס על ממונו, כמו שהוא חס  
על ממון עצמו ורוצה בכבוד  
עצמו...

(רמב"ם, הלכות דעות, פו, ה"ג)



**מטרות:**

- לפעול למען קידום הקשר **בין אדם לזולתו.**
- להתחנך ולחנך להכרת מעלת האדם, הנברא בצלם אלוקים, ולדבקות בכלל הגדול של "ואהבת לרעך כמוך" ובמצוות הנובעות ממנו.



**שלב ב** הקהל בית ספרי  
3. הקהל כיתתי בחירת נציגי הקהל  
חשוון-טבת  
אחריות: מחנכים ומובילי הקהל בית ספריים

## נציגים צעירים להובלת "הקהל למען ציון" בבית החינוך

בחירות כיתתיות

### רציונל:

בניית שותפות אמת בבית החינוך הנה צורך מובהק של תלמידים ואנשי חינוך כאחד, כדרך להעצמת תחושת השייכות והעמקת הזהות האישית-חברתית של התלמידים.

בניית שותפות היא תהליך דינמי המחייב את הצדדים לרגישות כלפי שותפיהם ולמידה רבה של יכולת התבוננות עצמית.

הצהרה על תהליך "הקהל", דהיינו מחויבות לשותפות, היא רק הצעד הראשון בתהליך יצירת שותפות אמת. שותפות ולא רק השתתפות!

בניית שותפות דורשת אמון וכבוד הדדיים בין כל השותפים, פתיחת ערוצי תקשורת יעילים ובניית שפה משותפת, הכרת ערך השותפות ושיתוף פעולה אפקטיבי.

תהליך הקהל כיתתי משמעותי מתחיל בשיתוף תלמידים ובחירת נציגים בדרך דמוקרטית לייצוג הכיתה. התלמידים שייבחרו יצטרפו לוועדה מתמדת בית ספרית אשר תוביל את התהליך בבית החינוך. אופן בחירת הנציגים ואופיים ויכולותיהם של התלמידים שייבחרו עשויים להשפיע על מידת השותפות של התלמידים בתהליך הקהל בפרט ובתהליכים חינוכיים אחרים בכלל.

כל כיתה בבית הספר נדרשת לקיים תהליך בחירות שבו ייבחרו שני נציגים אשר ייצגו את הכיתה בכנס "הקהל למען ציון".

### תיאור התפקיד:

- עבודת צוות עם מחנך הכיתה לצורך איסוף מגוון הדעות, ולבסוף ניסוח דף שיקוף כיתתי (פירוט במודל הכיתתי).
- הובלת הכיתה בפרסום הנושא ובשיווקו.
- ייצוג הכיתה במעמד הקהל בית ספרי.

### דרישות התפקיד:

- אחריות
- כושר ביטוי בכתב ובעל-פה
- מנהיגות והובלה
- מידות טובות

- עיתון קיר כיתתי/בית ספרי
- דף בפייסבוק
- סרטון ל-YouTube
- איסוף מקורות
- תחרות סטיקרים
- בימת דיון
- מצגת

המדינה היא גילוי חסד אלוקי, ומכאן שאסור לנו להסתכל בשויון נפש בכל המתרחש בה. אנו מאמינים שהתורה היא תורת חיים היא, ואין ההלכה מצירה צעדיה של המדינה, אדרבא בכוחה וביכולתה לכוון את אורח חיי המדינה, לצור לה צורה יהודית שתעלה את ערכה ותקנה לה מקום מכובד ביותר בחבר העמים.

(הרב שאול ישראלי זצ"ל, ראיון בעיתון הצופה, י"ג בטבת, תשט"ו)



ארץ חמדה

## מדוע כדאי לנו לבחור בנושא זה?

- מכיוון שארץ ישראל חשובה לנו.
- מכיוון שאנו רוצים לדעת טוב יותר מהו ייחודה של ארץ ישראל.
- מכיוון שאנחנו רוצים לדעת מה אנחנו יכולים לעשות למען שלמות הארץ ושלומה.



## מטרות:

- לפעול למען קידום הקשר בין אדם לארצו ולמדינתו.
- להתחנך ולחנך לאהבת הארץ, להכרה בערכה הרוחני, הלאומי וההיסטורי של מדינת ישראל, לאחריות לעתיד המדינה ולנכונות לפעול למענה.

## נספח 1: כרטיסי משימה לבניית מכרזים

עליכם לפרסם מכרז לתפקיד נציג הקהל כיתתי.

אילו דרישות תכללו במכרז?

נמקו את הדרישות מתוך נקודת מבטכם כמנהלים.

התייחסו במכרז לנקודות הבאות:

- תנאי בסיס
- ניסיון
- כישורים



עליכם לפרסם מכרז לתפקיד נציג הקהל כיתתי.

אילו דרישות תכללו במכרז?

נמקו את הדרישות מתוך נקודת מבטכם כמנהלים.

התייחסו במכרז לנקודות הבאות:

- תנאי בסיס
- ניסיון
- כישורים



עליכם לפרסם מכרז לתפקיד נציג הקהל כיתתי.

אילו דרישות תכללו במכרז?

נמקו את הדרישות מתוך נקודת מבטכם כמנהלים.

התייחסו במכרז לנקודות הבאות:

- תנאי בסיס
- ניסיון
- כישורים



עליכם לפרסם מכרז לתפקיד נציג הקהל כיתתי.

אילו דרישות תכללו במכרז?

נמקו את הדרישות מתוך נקודת מבטכם כמנהלים.

התייחסו במכרז לנקודות הבאות:

- תנאי בסיס
- ניסיון
- כישורים



עליכם לפרסם מכרז לתפקיד נציג הקהל כיתתי.

אילו דרישות תכללו במכרז?

נמקו את הדרישות מתוך נקודת מבטכם כמנהלים.

התייחסו במכרז לנקודות הבאות:

- תנאי בסיס
- ניסיון
- כישורים



עליכם לפרסם מכרז לתפקיד נציג הקהל כיתתי.

אילו דרישות תכללו במכרז?

נמקו את הדרישות מתוך נקודת מבטכם כמנהלים.

התייחסו במכרז לנקודות הבאות:

- תנאי בסיס
- ניסיון
- כישורים



## מכרז לתפקיד "נציג הקהל כיתתי"

להלן הצעה לקיום מכרז שבו יציגו תלמידים את מועמדותם לתפקיד. קיום מכרז לתפקיד "נציג הכיתה להקהל" עשוי להעצים את מעמדו של כנס "הקהל" בעיני התלמידים, ובד בבד להעשיר את מבחר ההתנסויות הדמוקרטיות החברתיות שלהם.

### מכרז לתפקיד נציג "הקהל למען ציון" כיתתי תרגיל בדמוקרטיה

#### מטרות:

- לאפשר למשתתפים ראייה מורכבת של תפקיד הובלה חברתי-ערכי.
- לאפשר למשתתפים ליטול חלק בבחירה מושכלת של נציג חברתי.
- לבחור נציג הקהל כיתתיים בעלי כישורים מתאימים.

#### עזרים:

- נספח 1: כרטיסי משימה לבניית מכרזים - כרטיס לכל קבוצה
- נספח 2: מכרז לנציג "הקהל למען ציון" כיתתי
- דפים ומכשירי כתיבה

#### מהלך ההפעלה:

##### שלב א - קבוצתי

המנחה יחלק את המשתתפים לשש קבוצות, וייתן לכל קבוצה דף מטלה שונה (נספח 1). המנחה יבקש מחברי הקבוצה לבצע את המטלה.

##### שלב ב - במליאה

כל קבוצה תציג את תוצריה.

##### שאלות לדיון:

1. מה דומה ומה שונה בין תוצרי הקבוצות?
  2. מה אפשר ללמוד מכך?
  3. הביאו דוגמאות מחיי היום יום למקרים שבהם יכולה להיות התנגשות:
    - א. בין הדרישות השונות שנציג הקהל נדרש למלא.
    - ב. בין תפיסת התפקיד השונה של בני נוער לעומת אנשי צוות.
  4. אילו כישורים נדרשים כדי למלא תפקיד "נציג הקהל"?
  5. האם אפשר לשפר כישורים אלה? כיצד?
- המנחה יחלק למשתתפים את נספח 2, המציג מכרז רשמי לנציג הקהל כיתתי. הכיתה תנסח דף מכרז כיתתי על בסיס נספח 2.

##### לאחר הפעילות:

המנחה יבקש מתלמידי הכיתה להציע את מועמדותם או להציע מועמדות של חבר. הכיתה תבחר שני נציגי הקהל.

<sup>1</sup> הערה: הפעלה זו מבוססת על הפעלה "מכרז לתפקיד מנחה/ מלווה מועצה" מתוך אתר מינהל חברה ונוער.

**שלב ב** הקהל בית ספרי

3. הקהל כיתתי פעילות כיתתית וקבלת החלטות

חשוון - כסלו

אחריות: מחנכים ומובילי הקהל בית ספריים

## פעילות כיתתית וקבלת החלטות

(עבור נושא אחד)

**חלק א:** חשיפת הנושא לפני הכיתה ודיון כיתתי על התכנים המרכזיים שבהם התלמידים רוצים לחולל שינוי.

**חלק ב:** בחירת רעיונות מעשיים.

**חלק ג:** ניסוח דף שיקוף כיתתי.

**בשער השני של "הקהל למען ציון 2" תמצאו תכנית פעילות מלאה לארבעת הנושאים של "הקהל למען ציון 2", תשע"ו:**

**בין אדם לעצמו: דע את עצמך - זהות אישית ציונית-דתית**

**בין אדם לזולתו: "ואהבת לרעך כמוך" - יחד שבטי ישראל**

**בין אדם לעמו: יהדות התפוצות וקליטת עליה**

**בין אדם לארצו ולמדינתו: אהבת ארץ חמדה**

בית הספר שלכם בחר שני נושאים ובהם עליכם להתמקד.

לכל נושא מומלץ להקדיש שני שיעורי חינוך.

מומלץ שנושא זה יועבר בידי מחנך הכיתה בשיתוף עם נציגי הקהל הכיתתיים.

כל מערך כולל בתוכו מהלך הפעלה ובו כמה מתודות, וכן מקורות מגוונים: טקסטים תורניים, קטעי שירה, סרטונים ועוד.

מאגר המקורות כולל מקורות רבים יותר מן הנדרש לצורך שתי שעות פעילות.

מוצע בזאת לבחור את המקורות הרלוונטיים והמתאימים ביותר עבור כיתתכם.

בשאר המקורות אפשר להשתמש לצרכי הפרסום והשיווק.

**השתדלנו להביא מקורות מגוונים ומקוריים.**

**אנו תקווה כי תמצאו אותם מעניינים ושימושיים.**

## נספח 2: מרכז לנציג "הקהל למען ציון" כיתתי

### כללי:

- נציג הקהל כיתתי נבחר בבחירות דמוקרטיות בידי חברי הכיתה.
- נציג הקהל כיתתי פועל לקידום תהליכים חברתיים-ערכיים בכיתה ובבית הספר במסגרת תכנית הקהל, מרכז את עבודת הכיתה ונוטל חלק בקידום תכנית הקהל בית ספרית, מחוזית וארצית.

### תיאור פעילות הנציג:

- פועל בשותפות עם מחנך הכיתה להובלת תהליך הקהל כיתתי בכל שלביו.
- משלב את חבריו לכיתה בתכנים ובתהליכי קבלת החלטות בגיבוש תכנית הקהל.
- אחראי על ניסוח "דף שיקוף" כיתתי בשני נושאים שנבחרו.
- חבר בצוות הקהל בית ספרי.
- פועל בשותפות עם מוביל הקהל בית-ספרי (רכז חברתי, מלווה מנהיגות וכדו') להובלת תהליך הקהל בית ספרי בכל שלביו.
- שותף לתכנון ותפעול יום הקהל בית ספרי.
- מנחה "חבורה" בדיון ערכי ביום ההקהל הבית ספרי.
- שותף ליצירת "דף שיקוף" בית ספרי, בשני נושאים שנבחרו.
- שותף לתהליך בחירת נציג בית הספר להקהל מחוזי ו/או להקהל בית ספרי.
- אחראי לפרסום תהליך הקהל ותוצריו.
- מתכנן מערך משוב (כיתתי ובית ספרי) והפקת לקחים לקראת השנים הבאות.

### כישורים אישיים:

- תקשורת בינאישית טובה מול חברים ובעלי סמכות
- רמה אישית טובה
- יכולת התבטאות גבוהה בעל-פה ובכתב
- יכולת תכנון וארגון
- יכולת עבודה בצוות
- אהוד על חבריו
- אחראי
- יוזם
- פתוח
- בעל נכונות לעבודה בשעות שלאחר הלימודים



**שלב ב** הקהל בית ספרי

4. הקהל בית ספרי, יום חגיגי של קבלת החלטות

עד חנוכה

אחריות: מנהל, מובילי הקהל בית ספריים

### תכנון הקהל בית ספרי

#### הכנה לוגיסטית (מבעוד מועד)

- תכנית העשרה (הצגה, סרט, שיחה, מרצה אורח, סדנאות)
- הזמנות
- אולם
- מערכת הגברה
- הזמנת אורחים חיצוניים מן הרשות, ממשרד החינוך ועוד

#### הכנת תוכן

- א. איסוף דפי השיקוף של כל כיתות בית הספר.
- ב. ישיבה משותפת של נציגי הקהל של כל הכיתות - להלן: "חברי הוועדה המְתְקַדֶּת". משימות הוועדה המְתְקַדֶּת:
  - עיבוד ומיקוד של כלל הרעיונות תחת 5-6 כותרים, בהתאם לתכנים שעלו בבית הספר שלכם (רצ"ב טופס ריכוז רעיונות).
  - כל כותר יהווה בסיס לפעילות של "חבורה" ביום ה"הקהל" הבית ספרי.

#### הכנה לפעילות בחבורות

- הרשמה מוקדמת ל"חבורה"
- בחירת מנחים: זוגות של מורה ותלמיד נציג הקהל
- כל זוג מנחים יקבל את טופס ריכוז הרעיונות של הכותרים וכן את מגוון המקורות בנושא (שער ג)
- כל זוג מנחים יבחר דרך יצירתית להצגת כל הרעיונות בפני משתתפי החבורה

**שלב ב** הקהל בית ספרי

3. הקהל כיתתי קבלת החלטה ליישום בכיתה

חשוון - כסלו

אחריות: מינהל, מובילי הקהל בית ספריים

### קבלת החלטה ליישום בכיתה

לאחר תהליך כיתתי משמעותי בו דנה הכיתה בשני נושאים משמעותיים וערכיים, מומלץ בזאת על בחירת החלטה **אחת** ליישום כיתתי לאלתר בהקשרים אישיים וכיתתיים, זאת מבלי להמתין להקהל בית ספרי, הקהל מחוזי והקהל ארצי. פעילות זו חשובה ביותר הן לשם יצירת רצף של עשייה בעקבות "הדיבורים" והן לצורך שמירת החיות של תהליך הקהל. לפניכם דף שיקוף המכיל את התהליך הכיתתי כולו. (מומלץ לכל כיתה למלא שני דפים כאלו, אחד לכל נושא מהנושאים שבחר בית הספר)

#### דף שיקוף כיתתי

נושא	
הסוגיות העיקריות עליהן שוחחנו בכיתה	
החלטות הכיתה למליאת הקהל של בית הספר הצעות ליוזמות מעשיות	
החלטה (אחת) לביצוע במסגרת כיתתית מתווה לפעילות בכיתה	
רעיונות מעניינים נוספים שכדאי וחשוב לזכור	
מי אנחנו? כיתה, מחנך, נציגי הקהל שלנו	

## הקהל בית ספרי

### שותפות בדיון וקבלת החלטות בתהליכים ערכיים חברתיים

עד חופשת החנוכה מומלץ לקיים בבית החינוך אירוע חגיגי שבו ישתתפו כל התלמידים וכל הצוות החינוכי.

ההכנות ליום זה הן מרובות, מחושכות ומקיפות מעגלים שונים בקהילת בית הספר. בכל תהליך ההכנה, ראוי לשים דגש עיקרי על שותפות אמת של התלמידים בבחירת נציגים משמעותיים בתהליכי הפרסום והשיווק ובהיכרות עם התכנים. ביום השיא ישתתפו כל התלמידים, ולכל תלמיד תינתן אפשרות להשמיע את קולו ולהשפיע.

#### הצעה למבנה יום הקהל בית ספרי (בבתי ספר גדולים במיוחד יש לשקול תהליכי ביניים)

<b>התכנסות חגיגית:</b> שיחת מנהל, ברכות, הצגת התהליך הבית ספרי	
<b>פעילות בחבורות:</b> סדנא בהנחיית מובילי הקהל (בעמוד הבא)	
<b>ועדה סתמדת:</b>	<b>מליאה:</b>
איסוף ועיבוד דפי הפעילות בחבורות לנושא <b>ב</b>	איסוף ועיבוד דפי הפעילות בחבורות לנושא <b>א</b>
תכנית העשרה	
<b>מליאת סיכום חגיגית</b> מוביל הקהל בית ספרי יציג בפני מליאת בית הספר את שני דפי השיקוף כפי שנוסחו באופן ראשוני על ידי שתי הוועדות. מומלץ להקריא כל סעיף, לעצור ולאפשר לתלמידים ולמורים להגיב בקצרה בשיטת "המיקרופון החם". מומלץ להכין מצגת עם שתי טיטות אלו ולהציג בפני המליאה. סיום האירוע. שירת "אני מאמין" והמנון המדינה.	

#### ועדה סתמדת:

מומלץ לקיים שתי ועדות מקבילות, לכל אחד משני הנושאים שבית הספר בחר. מטרת הועדה: ניסוח דף השיקוף הסופי של בית הספר.

עקרונות לניסוח דף שיקוף בית ספרי:

- שיקוף הלך הרוח של החבורות ובית הספר
- התייחסות לנושאים / קשיים שבהם "עסוקים" כמה שיותר משתתפים
- בחירת נושאים / קשיים שבהם ניתן לחולל שינוי ולהביא לשיפור
- בחירת החלטה אחת בלבד שבית החינוך ימשיך לקדם אותה מיידית, בלי להמתין לתוצאות ה"הקהל" המחוזי.

#### תהליך הבחירה:

- נציגי הקהל - מנחי החבורות - יציגו כל אחד את הנושא שנבחר על ידי החבורה שהוא מוביל.
- הוועדה תבחר באמצעות הצבעה חמישה כותרים.

## טופס ריכוז רעיונות

נושא:

---

כותר:

---

### רעיון, הצעה, אתגר

### כיתה


## דף שיקוף בית ספרי

	נושא
	החלטות שבחרו על ידי כל החבורות
	החלטה (אחת) לביצוע במסגרת בבית הספר מתווה לפעילות בבית הספר
	5 החלטות סופיות להקהל מחוזי
	מי אנחנו? שם בית הספר שם מנהל בית הספר שם מובילי הקהל בבית הספר

## פעילות בחבורות - סדנה

בשלב זה כל חבורה תעסוק בכותר אחד מבין הכותרים שנידונו בכיתות בעזרת הדף "טופס ריכוז רעיונות" שהוצג לעייל ונערך בשלב ההכנות ע"י הועדה המתקדמת. מומלץ לערוך הרשמה לחבורות מבעוד מועד. המטרה, להתמקד ולבחור קושי אחד או בעיה אחת הניתנים לפתרון, לשיפור או לשינוי.

### מהלך הסדנה:

**שלב א - מליאה (10 דקות):** הצגת מכלול הרעיונות למטופס ריכוז הרעיונות.  
**שלב ב - קבוצתי (20 דקות):** כל קבוצה בוחרת רעיון, הצעה, אתגר המקובל על כלל חברי הקבוצה ומעלה הצעות מעשיות לקידום הנושא.  
**שלב ג - מליאה (15 דקות):** נציגי הקבוצות יציגו את בחירתם וינמקו. מליאת ה"חבורה" תבחר, באמצעות הצבעה, רעיון אחד המוסכם על כל חברי ה"חבורה". נציגי הקבוצה שהרעיון שלהם נבחר יציגו את ההצעות המעשיות לשיפור ולקידום שעלו בקבוצתם. מליאת ה"חבורה" תבחר, באמצעות הצבעה, את הרעיונות המעשיים ביותר.  
**סיכום:** המנחים יסכמו את בחירות ה"חבורה" "בדף שיקוף פעילות בחבורות" ויעבירו ליו"ר הוועדה המתמדת - מוביל הקהל בית ספרי.

## דף שיקוף פעילות בחבורות

	נושא
	כותר
	הסוגיות העיקריות עליהן שוחחנו בחבורה
	החלטות החבורה להצבעה במליאת הקהל של בית הספר
	מי אנחנו? מובילי הקהל של החבורה שלנו

**שלב ג**  
הקהל מחוזי

1. ועדה מתמדת מחוזית  
2. כנס הקהל מחוזי

טבת

אחריות: מחמ"ד, מנחי הקהל מחוזיים

**שלב ד**  
הקהל ארצי

1. סמינר הכנה  
2. כנס הקהל ארצי

ט"ו באדר א'

אחריות: מטה

**שלב ה**  
יישום החלטות הקהל

1. מה היה לנו עם הפנים  
2. קדימה

אדר-סיוון  
תשע"ו

אחריות: ספר מחוזות ובתי